

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 19. marts 2024
Kontor: Sikkerhedskontor I
Sagsbeh: Lars Møller Haase
Sagsnr.: 2024-02738
Dok.: 3174804

Besvarelse af spørgsmål nr. 713 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 713 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 21. februar 2024. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Rosa Lund (EL).

Justitsministeriet skal anmode om, at vedlagte bilag behandles **fortroligt**, da bilaget indeholder oplysninger om enkeltpersoners strafbare forhold, der er undergivet fortrolighed efter forvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 1.

Peter Hummelgaard

/

Michelle Argir Simonsen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 713 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren idet der henvises til artiklen ”Samsam blev uretmæssigt aflyttet efter sin løsladelse: »Karakter af magtmisbrug«”, Berlingske, den 18. februar 2024, redegøre for det beskrevne hændelsesforløb med ulovlig aflytning, samt redegøre for hvad ministeren agter at gøre for at følge på sagen? Særligt bedes ministeren redegøre for mistankegrundlaget, samt hvorfor aflytningen blev foretaget på øjemedet.”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten. Udtalelsen fremgår af vedlagte fortrolige bilag.

Justitsministeriet har endvidere indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten vedrørende fremgangsmåden relateret til iværksættelsen af indgreb i meddelelshemmeligheden. Rigsadvokaten har i den forbindelse oplyst følgende:

”Politiets adgang til i forbindelse med en efterforskning at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden – som f.eks. telefonaflytning – er reguleret i retsplejeloven. Reglerne for proces og kompetence fremgår bl.a. af retsplejelovens kapitel 71, ligesom de forskellige indgrebstyper er oplistet i retsplejelovens § 780.

Indgreb i meddelelshemmeligheden sker efter rettens kendelse, jf. retsplejelovens § 783, stk. 1. Betingelserne for iværksættelse af et indgreb i meddelelshemmeligheden fremgår af retsplejelovens § 781, stk. 1, nr. 1-3. Der skal herefter være bestemte grunde til at antage, at der på den pågældende måde gives meddelelser eller foretages forsendelser til eller fra en mistænkt (mistankekravet), indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen (indikationskravet), og efterforskningen skal angå en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitler 12 eller 13, en række af straffelovens øvrige bestemmelser eller udlændingelovens bestemmelse om migrantsmugling (kriminalitetskravet). Det indebærer, at ikke enhver løs formodning er tilstrækkelig, og at mistanken skal være rimelig og konkret begrundet i de foreliggende oplysninger.

Efter retsplejelovens § 782, stk. 1, må et indgreb i meddelelshemmeligheden endvidere ikke foretages, såfremt det efter

indgrebets formål, sagens betydning og den krænkelse og ulempe, som indgrebet må antages at forvolde den eller de personer, som det rammer, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Der er i politikredsene fastsat interne retningslinjer for, hvem i politiet og anklagemyndigheden der har kompetence til at beslutte, at retten skal anmodes om tilladelse til at iværksætte et indgreb, og i hastende tilfælde at træffe afgørelse om at iværksætte et indgreb på øjemedet uden at afvente rettens kendelse.

Såfremt det bliver besluttet, at indgrebet skal iværksættes, udarbejdes en skriftlig anmodning til retten om afholdelse af retsmøde. I anmodningen anføres de oplysninger, herunder de telefonnumre, lokaliteter, adressater eller forsendelser, som indgrebet angår. Endvidere anføres en kort begrundelse for, hvorfor betingelserne for at iværksætte indgrebet findes at være opfyldt.

Det følger af retsplejelovens § 784, stk. 1, at der – forinden retten træffer afgørelse om et indgreb efter § 783 – skal beskikkes en indgrebsadvokat.

Indgrebsadvokaten medvirker under retsmødet og skal varetage interesserne for den, som indgrebet vedrører. Indgrebsadvokaten skal både varetage den mistænktes interesser og sikre, at indgrebet ikke utilsigtet eller uforholdsmæssigt rammer udenforstående.

Retsplejelovens § 785 indeholder regler for indgrebsadvokatens rettigheder og pligter. Det fremgår bl.a. heraf, at indgrebsadvokaten skal underrettes om alle retsmøder i sagen og er berettiget til at overvære disse. Indgrebsadvokaten er desuden berettiget til at gøre sig bekendt med det materiale, som fremlægges i retten, og til at få udleveret en kopi heraf, medmindre politiet vurderer, at der er tale om særligt fortroligt materiale.

Under retsmødet redegør anklageren for baggrunden for, at indgrebet eller indgrebene ønskes iværksat og for, hvorfor de relevante betingelser i retsplejeloven findes opfyldt. Indgrebsadvokaten har lejlighed til at udtale sig herom. Retten afsiger som oftest kendelsen i retsmødet eller i umiddelbar forlængelse af retsmødet.

Såfremt indgrebet tillades, anføres i kendelsen de telefonnumre, lokaliteter, adressater eller forsendelser, som indgrebet angår, samt de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for indgrebet er opfyldt. Desuden anføres det tidsrum, inden for hvilket indgrebet kan foretages. Tidsrummet skal være så kort som muligt og må ikke overstige 4 uger. Tidspunktet kan ved kendelse forlænges med højst 4 uger ad gangen, jf. retsplejelovens § 783, stk. 1 og 3.

Byrettens kendelse kan kæres til højere instans, jf. retsplejelovens § 968.

Hvis formålet med indgrebet ville forspildes, såfremt rettens forudgående kendelse skulle afventes, kan politikredsen selv beslutte at foretage indgrebet (iværksættelse på øjemedet), jf. retsplejelovens § 783, stk. 4, 1. pkt. Det sker i overensstemmelse med de interne retningslinjer, som er udarbejdet i de enkelte kredse.

Politiet skal i denne situation snarest mulig og senest inden 24 timer fra indgrebets iværksættelse forelægge sagen for retten, jf. retsplejelovens § 783, stk. 4, 2. pkt. Retten afgør herefter, om indgrebet kan godkendes, og om det kan opretholdes. Såfremt indgrebet efter rettens opfattelse ikke burde have været foretaget, skal retten give meddelelse herom til Rigsadvokaten, jf. § 783, stk. 4, 3. pkt.

Når et indgreb er afsluttet, skal der som hovedregel gives underretning til den, som indgrebet vedrører, jf. retsplejelovens § 788, stk. 1. Underretningen skal gives snarest muligt af den byret, der har afsagt kendelsen om indgrebet.

En underretning kan dog udsættes eller undlades efter betingelserne i retsplejelovens § 788, stk. 3 og 4, hvis politiet senest 14 dage efter udløbet af det tidsrum, hvor indgrebet har været tilladt, har fremsat begæring om undladelse af eller udsættelse af underretningen.

Rigsadvokaten kan oplyse, at indgreb i meddelelseshemmeligheden anvendes i udstrakt grad i forbindelse med efterforskning. Der henvises til ”Statistik over indgreb i meddelelseshemmeligheden mv. i 2022”, hvoraf det bl.a. fremgår, at der i 2022 blev foretaget ca. 2.500 indgreb i meddelelseshemmeligheden.

Det bemærkes, at den ovenfor omtalte fremgangsmåde således i vidt omfang anvendes i efterforskninger, herunder for så vidt angår den sag, som er omtalt i spørgsmålet. Politiet anmoder således kun om domstolenes tilladelse til at iværksætte indgreb i meddelelseshemmeligheden i en konkret efterforskning, hvis det på baggrund af de foreliggende oplysninger vurderes, at betingelserne i retsplejeloven er opfyldt. Det samme gælder for iværksættelse af indgreb på øjemedet. Det vil dog – som det generelt er tilfældet for konkrete straffesager – i sidste ende være op til domstolene på baggrund af sagens oplysninger at vurdere, hvorvidt betingelserne er opfyldt i den konkrete sag.”